PROGRAMMA

Quo

RECTOR

ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS

JOANNES BACMEISTERUS,

Med. D. & Professor

STUDIOSAM JUVENTUTEM

AB

INSANO BACCHI FESTO,

PROPTER

CHRISTUM

hoc tempore pro
nobis in mortem
traditum
dehortatur.



Typis Hæredum NICOLAI KILII, Acad, Typog.



Ullum certè tempus, cùm apud Ethnicos verâ veri DEI in Personis trini & essentia unius agnitione destitutos, tùm apud nos, qui Christianorum titulo ac nomine salutari volumus, ad quos etiam æterni DEI voluntas per Filium ejus æternam Patris Sapientiam & λόγον ex ejusdem sinu prolata est, adeò miserum, adeò fœdum, adeò turpe, adeò detestandum, adeòq; execrandum extitit, quàm hoc, quòd jam ingredimur; Quo nemo non diabolico quasi furore incedat percitus ac concitatus; nemo non Sathanæ larvis sit tectus, nemo non saltationes indecoras ac impudicas, modestiâ omni carentes agitet, Sybariticas epulas commissationesq; concelebret, fortiterq; potando ac ludendo dies noctesq; totas consumat. Hoc namq; tempore â cunctis fere Civitatibus fœdissimum illud, & nunquam non satis abominandum BACCHANALIUM FESTUM celebratur, ubi, supra enumerata, scelera pietate omni abjectâ, castitate posthabitâ, ingluvieq; & impudicitiâ assumptâ, strenuè vigent, florent, virent omnia. O ferrea pectora! O saxea corda! O mentes Cyclopicas! Non sanè immerito dixerim, eos, qui dies hos tanta impuritate, tanta immodestia tantaq; impudicitia consumunt, non humano cretos sangvine, sed â Tigridibus immanibus enutritos ac horrente Caucaso esse genitos. Sive enim horum Festorum dierum Nomina, sive eorundem Originem & ritum â Gentibus in iis observatum

con-

consideraverimus, eos non in Sacro sanctæ Trinitatis honorem, non in Apostolorum neq; Sanctorum Martyrum memoriam, sed in Bacchi, fœdissimi istius Vini ac potationis Idoli honorem & gratiam esse institutos deprehendemus. Græci namq; hanc festivitatem Διονύσια nominarunt à Dionysio, composita voce, teste Gregor. Gyrald. Syntagm. 8. de Diis gentium: à διὸς καὶ νύσα, Jove scilicet patre & Nysa sive Arabiæ, sive, ut Q. Curtius, Philostratus, & Strabo volunt, Indiæ urbe, in qua, referente Natal. Comit. Mythol. c. 13 â nymphis enutritus atq; educatus est: Vel ut Plato vult διδοίνυσον ἀδιδόναι τὸν οἶνον, quod dator sive repertor sit Vini: Vel, quod Phurnuto placet, ὡς διόνοξος ὤν quasi nos adaperiens. Deinde Bacchanalia audiverunt ἀπὸ τοῦ βακχέειν à bacchando & tumultuando, sive à Baccho Jovis ex Semele filio, quæ vocabula apud Romanos reliquis fuerunt usitatiora & frequentiora. Postremo dies hi etiam dicti sunt Liberalia, à Liberi seu Bacchi sacerdotibus, qui per totam Urbem illis diebus Libero patri, vel à linguæ libertate, vel quod animos liberet servitio curarum tristitiæq; medeatur, ita appellato, ut Senec. l. de tranquill. vitæ refert: & Homerus

Οἶνόν τοι μενέλαε θεοὶ ποίησαν ἄριστον
θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἀποσκεδάσαι μελεδῶνας h. e.
O Menelae, dii vinum fecere beati
Ut curas animi pellat mordacibus acres

sacrificabant. Ut jam reliqua nomina silentio involvam, satis superq; ex his allatis tribus apparere puto, quod â Christiani hominis professione nihil alienius

ſit,quam feſtum hoc Ethnicum celebrare. Si enim DEUS tantopere averſatus, quæ ipſemet prius inſtituerat ſacrificia & incenſa, & tanquam ſacramenta voluerat in Eccleſia honorari: Quomodo igitur laturum putabimus, quæ excogitavit Diabolus, quæq; nulli niſi impuriſſimi gentiles exercuerunt. Quod ut clarius eluceſcat, audiamus Polydorum Virgil. l. 3. de inventorib: rerum. c. 17. ita de Origine horum dierum & ritu in iis obſervato diſſerentem. *Bacchanalia ſacra uberrimum apud cunctas fermè gentes libidinis ſeminarium fuere. quorum* ut teſtatur Herodot. l. 2. *autor fuit Melampus Amytheonis filius, primusq; ad Græcos detulit ex Ægypto, ubi ea ſacra fieri cœpere: fœminæ enim ſtatuas cubitales è nervis compactas, quibus ingens mentula in ventre extabat, per pagos, præeunte tibia, circumferebant, Bacchum canentes. Deinde in Parnaſſo monte Bacchanalia, quæ Græcis Dionyſia dicuntur, alternis annis acta ſunt magno cum hominum multo mero incalentium clamore, tum tympanorum crepitu. Haud ita multo poſt, Græcus quidam homo, ignobilis ejusmodi ſacrorum antiſtes in Hetruriam venit, docuitq; ritus. Ex Hetruria ea mali labes mox Romam penetravit, ubi mirandum in modum morbi contagione matronarum pudicitiam corrupit: primo ſacrarium fœminarum fuit, nec quisquam Virorum admittebatur: tres in anno ſtatutos dies habebant, quibus interdiu bacchis initiarentur, ſacerdotes invicem matronæ creabantur: cum demum Paculla Minia Campana facta eſt ſacerdos, hæc omnia tanquam DEorum monitu immutavit; ſanè viros & cum primis filios initiavit, nocturnumq; ſacrum ex diurno, & pro tribus in anno diebus, quinos in ſingulos menſes dies initiorum ſacros fecit. Tum promiſcuè ſacra viri fœminis permiſti facere cœperunt, ubi cum per noctis licentiam quidvis ſcelerum unicuiq; edere liceret, nihil facinoris, nihil flagitii prætermittebatur, ſiquidem eo loci ſtupra pariter atq; cædes redundabant, quando, qui aut ad Venerem pigriores, aut dedecoris minus patientes erant, nam poſtremo nemo major viginti annis initiabatur, morte afficebantur, nec id multis cognitum, cum nulla vox queritantium præ ululatu tympanorum cymbalorumq; ſtrepitu exaudiri poßet; & mortui ex conſpectu ilico in ſpecus abderentur: Summa religionis erat inter eos, viros velut mente captos, corporis jactatione fanatica vaticinari, Matronas* Baccharum *habitu, crinibus paßis cum facibus ardentibus diſcurrere, & mactatos dici à* Diis *raptos.* Et Blondum lib. 2. d. Roma triumphante, qui, *Nudi*, inquit, *Viri cum nudatis omnia membra mulieribus, matronis, viduis & virginibus ad ſacra conveniebant, quæ non niſi nocturna erant, caput omnes pariter fœmoraliaq; pampinis & uvarum racemis cincti alios quoq; racemos in manu tenebant, & tumultuario invicem commixti cœtu in ſublimè ſaltantes, variaq; geſticulatione, brachia, cervicem caputq; moventes, carmen inconditum Baccho cantabant, nec prius erat ſaltationis modus, quam defatigati & toto corpore vacillantes partim reſupinarentur proximioribus inhærentes,*

partim

partim in pavimentum fanatici amentesq́; procumberent. Quæ omnia etiam Alexander ab Alexandro lib. 6. Genial. dier. c. 19. confirmat. Quis igitur sanæ mentis homo ex origine & ritibus in hisce festivitatibus observatis spurcitiem ac execrandam illius crudelitatem non animadvertit? Quis, quā sedulus, quam gnavus, quam diligens in eo conservando fuerit ut omnis mali, ita hujus Festi autor Sathanas, non videt? dum is per organa sua id ex Ægypto in Græciam, ex Græcia in Hetruriam, ex Hetruria Romam, Roma in omnem Italiam Germaniam ac ferme universum orbem Christianum detulit. Maximum namq; commodum, maximos fructus maximasq; & ingentes inde capit, utilitates; Quod si hoc festum interiret & submergeretur, O quantum detrimenti quantumq; jacturæ pateretur hujus mundi Princeps. Multos enim imo innumerabiles per Bacchanaliorum celebrationem Leonem hunc rugientem ex genere humano in æternum ignem sive gehennam ignis, ut ipsius Servatoris utar verbis, abjecisse, præcipitasse certum est. Quare etiam successu temporis cum hi insani dies non solum Urbem terrarum dominam, sed & Italiam totam odore teterrimo conspurcassent, *& dii, qui suum numen sceleribus libidinibusq́; contaminari indigne ferebant* (Verba sunt Livii) *ex occultis Bacchanalia tenebris in lucem extraxissent, nec patefieri ut impunita essent, sed ut vindicarentur & opprimerentur, voluissent, Senatus consulto cautum est, ne qua Bacchanalia Romæ, neve in Italia essent.* Hinc quoq; Tertullianus Apolog. adversus gentes, *Liberum,* inquit, *patrem cum mysteriis Consules Senatus auctoritate, non modo Urbe, sed Universâ Italiâ eliminaverunt.* Sacerdotes eorum sacrorum, utpote tanti maleficii (quod maximum scelerum omnium seminarium fuisse Florus scribit) auctores custodiri, & arctissimis vinculis constringi jubebantur, imo qui nefandis illis sacris vitia alia miscuerant, capite damnatos; reliquos, qui tantum ipsis sacris initiati fuissent, in vinculis relictos fuisse Janus Langlæus l. 8. Semest. c. 6. ex Livio notat. Cumq; insuper hi nequissimi homines, qui sacra hæc celebrabant, ad vitandam â magistratu constitutam pœnam faciem suam transformarent, personamq; sive larvam induerent, ut â nemine dignoscerentur, edicto Francisci Regis Galliæ, aliisq; amplissimi Senatus placitis cautum est, ne quis personatus imposterum per Urbes vel agros vagari audeat, aut personas illas, sive facies ementitas divendere, gravissimo supplicio constitutionis ejus temeratoribus indicto. Nam priorum licentiâ Regum sic invaluerat, Bacchanalium maxime tempore, usus iste larvarum, ut ipsimet Reges in iis animi laxamenta ponerent, ut in Carolo VI. animadversum, quem legimus villosas vestes carbaso pice compactas cum quinq; Aulicis, quo nuptiali cujusquam epulo sese, aliosq; oblectaret, sumpsisse, forte autem accidisse, ut scintilla face emissa carbasum petente, duo ex

illius Comitibus circa incolumitatem Regis adnitentibus, ambusti fuerint. Unde etiam apud Anglos, si quis personam induerit, capitale est, teste Ludov. Viv. lib. 5. de invent. ren. c 2. Et Concil. Laodic. can. 53. & Dachar. can. 80. *Si quis*, inquit, *faciem suam transformaverit in habitu muliebri, vel mulier in habitu viri emendatione pollicitâ tres annos pœniteat*, quam pœnam nos Catholicis relinquimus. Ut jam silentio involvam, quot Programmatibus, quot edictis è suggesto publicatis non solum hic, sed in aliis Urbibus & Academiis Ethnici hujus festi celebratio sit prohibita. Verum omnibus hisce nil obstantibus tribus primis hujus septimanæ diebus, non vulgus solum, sed & ipsi virtutis, sapientiæ & pietatis studiosi esse qui volunt (tales autem esse debebant omnes) sic prorsus insaniunt, ut si quispiam Græcorum aut Romanorum illorum antiquissimorum ad nos rediret sua Bacchanalia & Lupercalia agi sancte juraret; Imo non pauca reperiret, quibus Christiani Græcos & Romanos Ethnicos insaniâ atq; furore superant; *Hi siquidem* ut hæc ex Rudolph. Hospinian. de Orig. & rit. festorum dierum Christianor. cap. 8. referam, *non novis subinde, sed iisdem & quidem certis ritibus atq; pompis, quas sibi ipsis præscripserunt, quotannis repetierunt. Christiani verò, singulis annis, singulis oppidis atq; Vicis novas pompas producunt. Modò videas prodeuntes, qui exhibent impexos agricolas, modo qui monstrosâ formâ homines, quales in India aut apud Garamantes gigni creditum est, modò qui alias cujuscunq; conditionis personas, habitu, omnibusq; actionibus ad turpitudinem significandam, aut minimum ad risum movendam compositis, referunt.* Et paulo post. *Nonnulli in divitum ædes sese ingerunt, comœdias vel tragœdias, easq; non omni turpitudine vacantes exhibituri. Saltationes porro iisdem diebus fiunt admodum lubricæ & impudicæ, pars in foro et in plateis, pars in domibus privatis & noctu perinde atq; interdiu. Accedunt luxuriosa & temulenta convivia ad intempestam noctem si non ad crepusculum peracta, tuncq; ut Ovid. l. 3. Fastorum canit,*

----- ----- ----- Vino calent: annosq; precantur,
Quot fuerunt cyathos, ad numerumq; bibunt.
Invenies illic qui Nestoris ebibat annos.
Quæ sit per calices facta Sybilla suos
Illic & cantant quicquid didicere theatris,
Et jactant faciles ad sua verba manus:
Et ducunt posito duras cratere choreas:
Cultaq; diffusis saltat amica comis.
Cum redeunt titubant: & sunt spectacula vulgi:
Et fortunatos obvia turba vocat.
Occurrit nuper (visa est mihi digna relatu)
Pompa: Senem potum pota trahebat anus.

Qua

Quales solemnitates Wolfgang. Laz. comment. reip. Roman. l. 10. c. 9. singulis quasi diebus festis nobis Germanis (quamvis pessime) familiares esse putat. Ubi autem tam multa tamq; varia apud Ethnicos facta leguntur. Herodotus Halicarn. in Melpomene de Scythis refert, quod strenue negent, Deum aliquid invenisse, quo homines ad dementiam adigantur. Verum nos Christiani, quando Bacchanalibus sacris initiati sumus, generosissimo vino, quod Deus hominibus ad refocillandas vires concessit, nos ita ingurgitamus, ut quasi ad dementiam per id adigamur, & cum cyclope illo Euripideo vociferari non erubescamus.

Non ulla numina expavesco cœlitum,
Sed victimas uni Deorum maximo
Ventri offero, Deos ignoro Cæteros.

Et cum impia Epicureorum turba clamare, *Ede, bibe, lude, post mortem nulla voluptas.* O prodigiosa ventris gulæq; mancipia! O dissolutam vivendi rationem! Advertite vos helluones & Bacchi sodales quid D. Basilius de vobis scribat, *μέθη πνεῦμα ἅγιον ἀποδιώκει· καπνὸς μὲν γὰρ ἀποδιώκει μελίσσας χαρίσματα δὲ πνευματικὰ διώκει κραιπάλη.* h. e. Ebrietas Spiritum sanctum expellit. Ut enim fumus fugat apes, sic dona spiritualia fugat crapula. Organa itaq; estis Diaboli, vos lurcones, non Spiritus sancti habitacula. Quod si vos vino madidos ac delitijs Bacchicis inhiantes dies novissimus obrueret, nonne vos nunquam natos esse potius esset? Ita puto. Erubescite vos Christiani ad Ethnici hoc vitium detestantis testimonium, ita enim Horat. l. 2. serm. sat. 2.

— — *Quin corpus onustum,*
Hesternis vitijs animum quoq; prægravat ipsum,
Atq; affigit humi divinæ particulam auræ.

Revocate vobis in memoriam quid spiritus DEI apud Esaiam c. 5. Ebrijs & omnibus voluptatum generibus fruentibus minatur, dum, *Væ*, inquit, *qui consurgitis manè ad ebrietatem sectandam & potandum usq; ad vesperam, ut vino æstuetis. Cythara & lyra & tympanum & tibia & vinum in convivijs vestris, & opus Domini non respicitis nec opera manuum eius consideratis. Væ, qui potentes estis ad bibendum vinum, & viri fortes ad miscendam ebrietatem. Idcirco sicut devorat stipulam lingua ignis, & calor flammæ exurit: sic radix eorum quasi favilla erit, & germen eorum ut pulvis ascendet.* Annon jam nos, qui salvatori nostro JESU CHRISTO in ipso regenerationis lavacro nos totos addiximus, hæ severissimæ comminationes moveant? Annon certissime eas nos sensuros cogitemus, perpendamus, meditemur, cum his impijs exercitijs omnibus JEHOVÆ præceptis posthabitis ac neglectis, in DEUM, qui ignis est consumens, gravissime peccemus? Annon exempla pœnarum tam præsentium quam æternarum voluptatum

ſuptatum obſcœnarum vagarumq; libidinum individuorum comitum ad Ethnicos & Centaureos iſtos Bacchanalium ritus deponendos nos impellant, inſtigent, alliciant, irritent? Non eſt, quod in animum inducamus fore, ut latere tecto diſcedamus, & impune ſcelera noſtra feramus, ſiquidem εὗρε θεὸς τὸν ἀλιτρὸν, ἔχει θεὸς ἔκδικον ὄμμα. Quamvis interdum non eo momento, quo ſcelera committuntur, ſceleratis pœnas irroget, easq; ſæpius differat, ut ſcelerati ad ſe redientes in rectam viam reducantur. Si vero id non fit, tum tarditatem ſupplicij gravitate Dij compenſare ſolent, teſte Valerio. Ea propter ceſſemus, abſtineamus, deſiſtamus nos ab his ritibus impijs, quibus non æternus DEVS, ſed Satanas colitur. Induamus contra hunc arma ſpiritualia, juſtitiæ loricam, ſcutum fidei, quo poſſimus ignea nequiſſimi huius tela extinguere; galeam ſalutis & gladium Spiritus, quod eſt verbum DEI aſſumamus ac ita vitā piam, ſobriam ac hominibus Chriſtianis dignam traducamus. Ante oculos præterea etiam nobis hoc tempore conſtituamus ſalvatorem noſtrum JESVM CHRISTVM, cervam iſtam matutinam, conſiderantes ac animo nobiſcum diligentiſſime volutantes, quomodo hæc â Juda ipſo venatore, â Pontificibus, Scribis ac populi Senioribus retia venatoria tendentibus, immanibus ac rabie agitatis canibus omnibus militibus ſit perſecuta, & tandem capta propter omnia generis humani precata, quomodo illa rigidiſſimis vinculis ſit conſtricta, quomodo ex horto ad Annam, ab Annâ ad Caipham, â Caipha ad Pilatum tracta, ibiq; pugnis contuſa, deſpicatui ducta, flagellis cæſa, miſerime habita; quomodo cruci affixa, clavis & haſta perfoſſa, & quomodo tandem ſit mortua. Hæc jam conſideremus, iſta perpendamus, iſta trutinemus. Deniq; agamus immortales & tantas, quantas intima mentis penetralia concipere poſſunt, gratias DEO miſericordiarum ac conſolationis Patri pro maximis his beneficijs, æternâ memoriâ digniſſimis, quod per filium eius unicum CHRISTVM θεάνθρωπον ab Ethnicis iſtis tenebris & Diaboli larva nos liberaverit, ac veræ Eccleſiæ vera & viva membra fecerit. Eundemq; ex intimo cordis ſacrario precemur ac oremus, ut nobis ſui Sancti Spiritus per JESVM parta dona affatim largiri dignetur, quo eum cum Filio & Spiritu ſancto in præſenti hac vita, miſeriarum, ærumnarum ac calamitatum pleniſſima, quam diu ea nos frui ſancti Numinis permiſſu licuerit, & in altera, omni lætitia omnibusq; gaudijs abundante, æternum laudemus, celebremus. P.P. Roſtochij ſub ſigillo Rectoratus noſtri, Dominicā Quinquageſimæ Anno M.DC.LVI.